

ประเด็นความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ฉบับที่ D5 12 ธ.ค. 67		วิทยาลัยการทัพบก
ประเด็น ความสัมพันธ์ ไทย-จีน	ความท้าทายของสัมพันธภาพ ไทย-จีน ท่ามกลางการแข่งขันของประเทศมหาอำนาจ	
ประเด็นสำคัญ	<ul style="list-style-type: none"> - ภาพรวมความสัมพันธ์ทางการทูต ไทย-จีน - ข้อดีของความสัมพันธ์ - ความท้าทายที่จะเกิดขึ้น - บทบาทของไทยที่ควรจะเป็น 	

ประเทศไทยกับสาธารณรัฐประชาชนจีนสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างกัน เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2518 และจะครบรอบ 50 ปี ในปีหน้า ปี 2568 ซึ่ง ภาพรวม ของความสัมพันธ์ทั้งสองประเทศไม่เคยมีปัญหาขัดแย้งทางประวัติศาสตร์และเขตแดน และมีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิด โดยได้สถาปนาความเป็นหุ้นส่วนความร่วมมือเชิงยุทธศาสตร์อย่างรอบด้าน (Comprehensive Strategic Cooperative Partnership) ตั้งแต่ปี 2555 และมีการแลกเปลี่ยนการเยือนในทุกระดับอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งมีความร่วมมือเชิงลึกในทุกมิติ อาทิ ด้านการเมืองและความมั่นคงระหว่างประเทศ ด้านความร่วมมือด้านเศรษฐกิจ ด้านการศึกษา ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ด้านความร่วมมือในภูมิภาค

ความสัมพันธ์ไทย-จีน ท่ามกลางการแข่งขันของประเทศมหาอำนาจมีผลดี ที่ไทยจะได้รับหลายประการ คือ 1. **ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ** จีนเป็นคู่ค้ารายใหญ่ของไทยและเป็นตลาดสำคัญสำหรับสินค้าหลายประเภท เป็นแหล่งการลงทุนสำคัญในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในไทย เช่น โครงการรถไฟความเร็วสูง โครงการพลังงานทดแทน และโครงการในเขตเศรษฐกิจพิเศษ รวมถึงโครงการ Belt and Road Initiative (BRI) ไทยได้รับประโยชน์จากโครงการ BRI ของจีน ซึ่งมุ่งหวังที่จะสร้างโครงสร้างพื้นฐานและเส้นทางการค้าใหม่ในภูมิภาค 2. **ความมั่นคงทางการทูตและภูมิรัฐศาสตร์** ไทยสามารถรักษาสมดุลในการมีความสัมพันธ์ที่ดีกับทั้งจีนและประเทศมหาอำนาจอื่น ๆ การมีความสัมพันธ์ที่ดีกับจีนทำให้ไทยสามารถส่งเสริมบทบาทในองค์กรอาเซียน ซึ่งเป็นเวทีที่จีนมีอิทธิพลสำคัญในขณะเดียวกันก็รักษาบทบาทที่สำคัญในการมีส่วนร่วมในประเด็นต่าง ๆ เช่น การพัฒนาเศรษฐกิจและการส่งเสริมสันติภาพในภูมิภาค ความสัมพันธ์ที่ดีกับจีนทำให้ไทยมีบทบาทสำคัญในการเป็น "สะพานเชื่อม" ระหว่างประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้กับมหาอำนาจต่าง ๆ ช่วยส่งเสริมความร่วมมือในประเด็นต่าง ๆ 3. **ผลประโยชน์ด้านความมั่นคง** มีความร่วมมือด้านการทหาร การเสริมสร้างความมั่นคงในภูมิภาค ไทยสามารถมีบทบาทในการเจรจาและร่วมมือในประเด็นความมั่นคงในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ การร่วมมือด้านการป้องกันภัยคุกคามในอนาคต มีการร่วมมือกับจีนในด้านการพัฒนาเทคโนโลยีทางการทหารและการจัดการภัยพิบัติจะช่วยให้ไทยสามารถรับมือกับภัยคุกคามที่เกิดจากปัจจัยภายนอกและในภูมิภาคได้ดียิ่งขึ้น 4. **ผลประโยชน์จากการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม** ไทยมีความร่วมมือด้านเทคโนโลยีกับจีน เช่น 5G, ปัญญาประดิษฐ์, และการพัฒนาอุตสาหกรรม

ดิจิทัลระหว่างไทยและจีน 5. **ผลประโยชน์จากการเป็นศูนย์กลางโลจิสติกส์** โครงการที่เชื่อมโยงไทยและจีนช่วยเสริมสร้างโครงข่ายการขนส่งและโลจิสติกส์ที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งมีผลดีต่อการค้าขายทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศในภูมิภาค

แม้ความสัมพันธ์ระหว่างไทยและจีนจะมีข้อดีหลายประการ แต่ในท่ามกลางการแข่งขันของประเทศมหาอำนาจ เช่น จีนและสหรัฐฯ หรือแม้แต่ประเทศอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลในภูมิภาค การรักษาความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับจีนอาจทำให้ไทยเผชิญกับ **ความท้าทาย** ที่ต้องพิจารณา ซึ่งได้แก่ 1. **การเสียดุลทางการทูต** การที่ไทยมีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับจีนอาจทำให้ไทยต้องเผชิญกับแรงกดดันจากสหรัฐฯ และพันธมิตรตะวันตก ซึ่งอาจมองว่าไทยเลือกข้างระหว่างมหาอำนาจใหญ่ หรือถูกมองว่าเป็น "พันธมิตร" ที่ไม่สามารถเชื่อถือได้ในการรักษาสมดุลในภูมิภาค อีกประการคือการพัฒนาและขยายความสัมพันธ์กับจีนอาจทำให้ไทยมีปัญหาเกี่ยวกับบางประเทศในอาเซียนที่มีความสัมพันธ์ที่ไม่ดีนักกับจีนได้อีกด้วย 2. **การพึ่งพาเศรษฐกิจจีนมากเกินไป** การพึ่งพาตลาดและการลงทุนจากจีน เป็นส่วนใหญ่ อาจทำให้ประเทศไทยตกอยู่ในความเสี่ยงเมื่อจีนประสบกับปัญหาทางเศรษฐกิจ อีกทั้งเสี่ยงต่อการตกอยู่ในกับดักหนี้ จากโครงการลงทุนจากจีน เช่น โครงสร้างพื้นฐานในโครงการ BRI อาจทำให้ไทยต้องพึ่งพาการกู้ยืมจากจีนในระยะยาว ซึ่งมีความเสี่ยงที่จะกลายเป็นหนี้สินที่เพิ่มขึ้น และอาจมีผลกระทบต่อเสถียรภาพทางการเงินของประเทศ 3. **ความท้าทายด้านความมั่นคง** ไทยมีตำแหน่งที่สำคัญในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีข้อพิพาททางทะเลกับจีนในเรื่องของทะเลจีนใต้ หากจีนมีอิทธิพลมากเกินไปในพื้นที่นี้ อาจทำให้ไทยตกอยู่ในสถานการณ์ที่ต้องเลือกข้างระหว่างจีนและประเทศอื่น ๆ เช่น สหรัฐฯ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างไทยและประเทศในภูมิภาค ที่สำคัญการมีบทบาทที่ท้าทายในกลยุทธ์ของจีน ไทยอาจถูกดึงเข้ามาในกลยุทธ์การขยายอิทธิพลของจีนในภูมิภาค ซึ่งอาจทำให้ไทยต้องเผชิญกับการกดดันจากประเทศคู่แข่งในภูมิภาค เช่น สหรัฐฯ หรือญี่ปุ่น รวมถึงการเข้าไปมีส่วนร่วมในข้อขัดแย้งทางการทูตที่ไม่เกี่ยวข้องกับไทยโดยตรง 4. **ผลกระทบจากการขยายอิทธิพลทางวัฒนธรรมของจีน** จะมีผลกระทบต่ออัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมไทยไม่มากนักน้อย เช่น การส่งเสริมภาษาจีน การจัดตั้งสถาบันการศึกษาของจีน หรือโครงการต่าง ๆ ที่มีส่วนร่วมของจีน อาจทำให้วัฒนธรรมไทยถูกละเลยหรือมีการเปลี่ยนแปลง ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการรักษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาติ หรืออาจมีการปะทะกับวัฒนธรรมอื่น ๆ ในการมีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับจีนอาจทำให้ไทยตกอยู่ในสถานการณ์ที่ต้องเลือกข้างในการสนับสนุนวัฒนธรรมจีน หรือท่าทีทางการเมืองของจีนที่อาจไม่สอดคล้องกับค่านิยมของสังคมไทย หรือพันธมิตรในภูมิภาค 5. **ผลกระทบจากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน** การที่จีนเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในไทย อาจทำให้ไทยต้องเผชิญกับข้อกังวลเรื่องการกระจุกตัวของอำนาจทางการเมืองและเศรษฐกิจในมือของจีน

บทบาทของประเทศไทยในความสัมพันธ์กับประเทศจีนท่ามกลางการแข่งขันของประเทศมหาอำนาจมีความสำคัญและซับซ้อน เนื่องจากการเมืองโลกในปัจจุบันมีการแข่งขันอย่างสูงระหว่างประเทศจีนกับประเทศมหาอำนาจอื่น ๆ เช่น สหรัฐอเมริกา ซึ่งมีผลกระทบต่อนโยบายต่างประเทศของประเทศเล็ก ๆ หรือประเทศกำลังพัฒนาอย่างประเทศไทย โดยสามารถแบ่งบทบาทสำคัญของประเทศไทยออกเป็นหลายด้านคือ **บทบาทเชิงเศรษฐกิจ** ไทยเลือกที่จะเสริมสร้างความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจกับจีนโดยไม่ละทิ้งสหรัฐอเมริกาและสหภาพยุโรป เนื่องจากการสร้างสมดุลในความสัมพันธ์กับมหาอำนาจทั้งสองจะช่วยให้ประเทศไทยสามารถรักษาผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจได้เป็นอย่างดีที่สุด **บทบาททางการเมืองและการทูต** ไทยต้องรักษานโยบายการทูตที่เป็นกลางในการแข่งขันระหว่างจีนกับสหรัฐอเมริกา โดยพยายามหลีกเลี่ยงการเข้าไปอยู่ในฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอย่างชัดเจน **บทบาทในด้านความมั่นคง** ประเทศไทยต้องพิจารณาผลกระทบจากการแข่งขันทางทหารระหว่างจีนและสหรัฐฯ อย่างรอบคอบ โดยเฉพาะในกรณีของทะเลจีนใต้ที่จีนมีข้อพิพาทกับหลายประเทศในภูมิภาค รวมถึงประเทศไทยในฐานะสมาชิกอาเซียน จะเห็นได้ว่าประเทศไทยพยายามรักษาสมดุลในความสัมพันธ์กับทั้งสองมหาอำนาจ และประเทศต่าง ๆ ไว้ **บทบาทในด้านสังคมและวัฒนธรรม** การท่องเที่ยว จะเป็นอีกหนึ่งกลยุทธ์ของไทยในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับประเทศต่าง ๆ ได้ดี และ **ความท้าทายจากการเป็นกลาง** ในขณะที่ประเทศไทยพยายาม

รักษานโยบายการทูตที่เป็นกลางและไม่เข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งในสงครามการค้าและการทูตระหว่างจีนและสหรัฐฯ ประเทศไทยก็ต้องระมัดระวังไม่ให้เกิดการเลือกข้างในประเด็นต่าง ๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์กับประเทศอื่น ๆ

ความสัมพันธ์ระหว่างไทยและจีนในท่ามกลางการแข่งขันของมหาอำนาจนั้นอาจส่งผลดีให้กับไทย นานัปการ แต่ในขณะเดียวกันไทยอาจเผชิญกับความท้าทายหลายประการด้วยเช่นกัน เช่น การเสียสมดุลทางการทูต ความเสี่ยงจากการพึ่งพาเศรษฐกิจจีนมากเกินไป ผลกระทบจากความมั่นคงในภูมิภาค ความเสี่ยงจากการขยายอิทธิพลทางวัฒนธรรมของจีน และผลกระทบจากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งไทยต้องพิจารณาและจัดการอย่างระมัดระวังเพื่อไม่ให้เกิดผลเสียในระยะยาว รวมถึง การแสดงท่าทีหรือบทบาทของประเทศไทยต่อความสัมพันธ์กับจีนท่ามกลางการแข่งขันอย่างรุนแรงของเหล่าประเทศมหาอำนาจ ประเทศไทยจะยังคงจะเป็นไผ่ลู่ลมอยู่ได้หรือไม่

พ.อ. หญิง มณฑิรา ยิ้มสมบูรณ์

อจ.ทก.วทบ.